

یک اجبار برای اقتصاد

امروز یکی از انتقاداتی که به دولت وارد می‌شود، کاهش بیش‌ازحد نرخ تورم است.

اقتصاد < اقتصاد کلان - سعید لیلان

امروز یکی از انتقاداتی که به دولت وارد می‌شود، کاهش بیش از حد نرخ تورم است. به نظر می‌رسد ما همیشه تصویر کاملی از اوضاع نداریم. می‌دانیم امروز سیاست‌های پولی دولت انقباضی نیست و رشد 23 درصد نقدینگی در اقتصاد رشد بالایی محسوب می‌شود و می‌دانید که چه فشاری در یک دهه اخیر روی طبقات فرودست اجتماعی ایران وارد شده است. در واقع ماهیت بحران اقتصادی در ایران در بسیاری از موارد به درستی شناخته نشده است و نامه‌ای که اخیراً از سوی چهار وزیر منتشر شد یکی از نشانه‌های سهم‌ناک اقتصاد است.

آمارهایی منتشر شده که نشان می‌دهد مصرف متوسط مواد غذایی در 10 سال گذشته 26 درصد به طور متوسط کاهش پیدا کرده است. امروز به طور متوسط هر شهروند ایرانی در هر 11 روز یک لیتر شیر مصرف می‌کند. به اعتقاد من ماهیت رکود و بحران اقتصادی در ایران هنوز به درستی شناخته نشده است. نکته اصلی بحران فعلی اقتصاد ایران، فروپاشی طرف تقاضاست. در سال 1390 معادل 119 میلیارد صادرات نفتی و صد میلیارد واردات کالا به کشور داشتیم اما 11 درصد قدرت خرید کارگران نسبت به دستمزدشان کاهش پیدا کرده است. حدس می‌زنم که اکنون صد میلیون مترمربع مسکن شهری بدون مشتری داریم که ارزش آن حدود 200 هزار میلیارد تومان است. این میزان به این زودی‌ها مصرف نخواهد شد و رونقی را حداقل تا چهار سال آینده ایجاد نخواهد کرد. به نظر من رکود فعلی اولین رکود درون‌زا در اقتصاد ایران است.

اگر تا یک دهه آینده دولت قادر نباشد بدون درآمد‌های نفتی اقتصاد را اداره کند، بخش خصوصی در ایران تبدیل به یک معضل می‌شود. در 20 سال گذشته خصوصی‌سازی در ایران یک ژست بوده است اما وضعیت فعلی را باید فرصتی برای بخش خصوصی بدانیم. ارائه بسته‌های اقتصادی می‌تواند برای شروع حرکت مناسب باشد اما مشکلات ساختاری که در سال‌های اخیر به اقتصاد ایران اضافه شده است با چنین اقداماتی برطرف نمی‌شود و اقتصاد ایران باید از همان راهی که آمده بازگردد.

امیدی که به سرمایه‌گذاری خارجی بسته ایم واهی است، چراکه با اوضاع سیاسی فعلی اتفاق نخواهد افتاد. بخش خصوصی باید در این زمینه فعال باشد. مشکل اقتصاد ایران در حال حاضر قدرت خرید مردم است. با وجود تلاش‌هایی که در این زمینه صورت گرفته است، قدرت خرید بین 35 تا 40 درصد نسبت به سال 1389 پایین‌تر آمده است. این عنصر اصلی مشکلات اقتصاد امروز ایران است که به سادگی قابل رفع نیست و وجود تورم باعث می‌شود اتخاذ سیاست‌های انبساطی به راحتی انجام نشود.

بیشتر راه‌حل‌هایی که برای حل مسائل اقتصادی در ایران ارائه می‌شود، راه‌حل‌های سیاسی است تا راه‌حل‌های اقتصادی؛ به عنوان نمونه اینکه پارانه‌ها را قطع کنیم یک راه‌حل سیاسی است یا اینکه می‌گویند قیمت حامل‌های انرژی باید افزایش یابد در چارچوب راه‌حل‌های سیاسی است. به اعتقاد من بهترین راه برای شکستن رکود فعلی، مراجعه کردن به مردم و بخش خصوصی است. امروز نقطه امید اقتصاد ایران برای خروج از رکود بخش خصوصی است. در بهترین حالت در سال‌های گذشته بین سه تا پنج میلیارد جذب سرمایه‌گذاری خارجی اتفاق افتاده است که بعید به نظر می‌رسد با توافق صورت گرفته حتی به وضعیت قبلی برسیم که البته بیشتر این سرمایه‌گذاری‌ها در حوزه نفت، گاز و پتروشیمی خواهد بود. تنها راه نجات اقتصاد ایران از وضعیت فعلی، آزادسازی اقتصادی است؛ آزادسازی‌ای که باید منسجم و همگن باشد. این یک گزینه برای اقتصاد ایران نیست بلکه یک اجبار است.

*کارشناس اقتصادی

<http://www.khabaronline.ir/detail/494926/Economy/macroeconomics>